

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VI

CELOVEC, SREDA, 15. VII. 1951

STEV. 56 (425)

Zakon o kmetijski zbornici
in enakopravnost

Na podlagi novega zakona o Kmetijski zbornici bodo kmetje 25. novembra volili svoje predstavništvo v deželi, v okrajih in po občinah. Z ozirom na dosedanje pristranost Kmetijske zbornice pri skrbi za razvoj in napredek koroškega kmetijstva, pri raznih pospeševalnih akcijah, kakor so to predvsem pomoč in subvencije za višjo proizvodnjo, za mehanizacijo kmečkih gospodarstev in za izboljšanje socialnih razmer na vasi, je razumljivo, da zanima vse doslej zapostavljene in prikrajšane kmete, ali je zakonodajalec z novim zakonom poskrbel za to, da bi vsaj po volitvah prišlo v Kmetijski in Okrajnih kmečkih zbornicah do pravičnega in enakopravnega upoštevanja teženj in zahtev vsega kmečkoga ljudstva in do enake skrbi za vse, — skratka, — ali so tisti, ki so zakon pripravljali, in deželni zbor, ki je o zakonu razpravljal in ga sklenil, upoštevali in poslušali glas vseh tistih, ki od zore do mraka garajo na svoji zemlji, a jih mori spoznanje, da gre z njimi navzlic vsem milijonom in vsej samohvali Kmetijske zbornice čedalje hitreje navzdol.

Teh kmečkih ljudi je danes mnogo predvsem na slovenskem ozemlju, ki ga uradno imenujejo jezikovno mešano ozemlje. Med najbolj zapostavljenimi pa je brez dvoma slovenski kmečki živelj, saj je to pred nedavnim moral priznati sam prezident Kmetijske zbornice. Zato prav nas zanima, kako to dejstvo upošteva novi zakon.

Ko določa novi zakon delokrog Kmetijske zbornice in njene naloge, pravi, da se „nanašajo na vsa kmetijska in gozdarska zemljišča ne glede na površino“. Iz drugih določil zakona pa je razvidno, da z njim niso dani pogoji za pravičnost do vseh pripadnikov zbornice in za njihovo enakopravnost. Sklenjeni zakon namreč vsebuje paragrafe, ki so očitno naperjeni proti kmetom slovenskega ozemlja in njihovim združenjem.

Že zakon iz leta 1932 ni odražal demokratičnosti in ni upošteval dejstva, da živi na Koroškem tudi slovensko ljudstvo, ki ima pravico do uporabe svojega jezika v uradih in ustanovah. Takratni zakonodajalec je odločil, da je v Kmetijski zbornici „uradni jezik nemščina“. Isto določa za Deželno kmetijsko zbornico in za okrajne kmečke zbornice tudi novi zakon. Zakonodajalec je torej tudi tokrat zasidral staro krivico in znova odločil tako, da slovenski kmet v vsakdanjih potrebah ne bo mogel pri zbornici doseči potrebne pomoči, že zaradi tega, ker ne bo mogel tolmačiti svojih želja v svojem domačem jeziku. Ta odločitev je v posmeh vsemu besedičenju enakopravnosti, posebno v času, ko naše kmečko ljudstvo odločno zahteva, da kmečke zbornice občujejo z njimi v slovenskem jeziku.

Novi zakon pa je tudi še v drugih določilih v škodo našemu kmečkemu življu. Zakon iz leta 1932 je dal slovenski združni zvezi avtomatičnega zastopnika, sedanji zakon pa ji je tega zastopnika odvzel. Koroški deželni zvezi kmetijskih zadrug njenega avtomatičnega zastopnika ni odvzel. Spričo nepovoljnih razmer v našem kmetijstvu in ob stalnih težavah in ovirah, ki jih doživlja od zgoraj Zveza slovenskih zadrug, je taka odločitev očitno zlonamerna in jemlje slovenskemu kmečkemu življu možnost, da bi se lahko uspešneje uveljavljal na področju kmečkazadružne samopomoči.

Po zakonu iz leta 1932 so bili okrajni kmečki odbori razmeščeni po sodnih okrajih. Kljub temu, da ta ureditev posebnosti slovenskega ozemlja v celoti ni zadovoljevala, se jim je vendar precej približala. Ne vemo če je bilo pri pripravah novega zakona odločilnim krogom ravno to trn v peti. Dejstvo je, da so v

okrajih, kjer prebivajo Slovenci, določili se-deže in območja okrajnih kmečkih zbornic po političnih okrajih, da pa so za okraje Šmohor in Špital določili po dve okrajni kmečki zbornici. Razumemo posebnost teh dveh okrajev, ugotavljamo pa, da so tudi v okrajih, kjer prebivajo Slovenci ne samo nacionalne posebnosti, temveč tudi gospodarske posebnosti med slovenskim in nemškim delom okrajev. Te posebnosti so v razliki med hektarskimi donosi, v dejstvu, da slovenski del teh okrajev brez lastne krivde vidno zaostaja za nemškim delom. Tudi teh posebnosti slovenskega ozemlja novi zakon ni upošteval.

Vse to pa se nikakor ne sklada z dolžnostjo enake skrbi za vse brez razlike, ki jo Kmetijski zbornici nalaga zakon. Z novim zakonom kmetom slovenskega ozemlja ni zajamčena enakopravnost in niso upoštewane obstoječe posebnosti nasproti ostali Koroški.

Samo mimogrede naj še omenimo, da nudi zakon oziroma odredba volivno pravico poleg veleposestnikom še njihovim nastavljenim, Slovincem nenaklonjenim gozdarjem in upravnikom posameznih veleposestniških zemljišč ali njihovih kmetijskih in gozdarskih podjetij in da smejo biti ti tudi v Kmetijsko zbornico, v okrajne kmečke zbornice in krajevne kmečke odbore izvoljeni. To pomeni okrepitev veleposestnikov v vseh ustanovah Kmetijske zbornice; v krajevnih kmečkih odborih, kamor kandidirati je za veleposestnika prenikotno, pa

lahko po svojem nastavljenju izvajajo pritisk na ostale zastopnike — seveda v svojo korist.

Že iz te bežne presoje zakona je razvidno, da so tisti, ki so že doslej znali vedno odločiti v škodo našega kmečkoga ljudstva, tudi to pot uspešni utrditi svoje veleposestniške postojanke in odločiti tako, da bi se na račun našega kmečkoga gospodarstva okoriščali drugi in da bi naše kmetije postale prej plen njihovih očitnih izkoriščevalskih in raznarodovalnih namenov. Demokratična javnost naj še enkrat presodi, če to ne škoduje splošnemu napredku in demokratičnemu uravnavanju odnosov v deželi.

Naloga slovenskega kmečkoga prebivalstva pa je slej ko prej, da se strne in združi v svoji stanovski organizaciji Slovenski kmečki zvezi in jo podpre v njenih prizadevanjih za gospodarski napredek in za enakopravnost našega ozemlja.

Izvršni odbor DFDL je zasedal

Celovec, dne 12. avgusta 1951. Na svojem današnjem zasedanju je Izvršni odbor Demokratične fronte vzel na znanje in odobril poročila sekretariata in razpravljal o zakonu o kmečkobzorničkih volitvah, ki v več oziirih ne ustreza koristim slovenskega kmečkoga prebivalstva na Koroškem in krati njegove pravice.

Iz sekretariata DFDL

Vznemirljivo naraščanje cen

Naraščajoča draginja kot posledica 5. pogodbe o cenah in mezdah postaja za delovne ljudi vse bolj občutna.

O tem je v petek razpravljalo tudi predsedstvo celovške delavske zbornice. V poročilu, ki je bilo objavljeno, je poudarjeno, da sedanje neutemeljeno naraščanje cen resno ogroža že itak nizko življenjsko raven delovnega prebivalstva. Gospodarski krogi niti ne poskušajo, da bi zvišane stroške krili iz svojih profitov temveč jih prevaljajo v breme potrošnikov.

Delavska zbornica izraža bojazen, da bo ta razvoj povzročil pri prebivalstvu vznemirjenost ter meni, da je mogoče to preprečiti s postrežno kontrolo cen.

V poročilu je rečeno, da ob sedanjem razvoju cen ni več daleč čas, ko bodo pred mero-dajnimi spet vstala težka vprašanja, ki so terjala rešitve že pred 5. pogodbo o cenah in mezdah.

Ob koncu opozarja delavska zbornica mero-dajna mesta v upravi in gospodarstvu na nevarni razvoj in jih poziva, naj pravočasno poskrbe za ukrepe, ki bi zaščitili delavce in namščence pred nadaljnjim poslabšanjem življenjske ravni in zavarovali socialni mir.

Kdor pozna zgodovino dosedanjih dogovorov o cenah in mezdah, si ne bi smel delati sanjavih utvar o posledicah pete tovrstne pogodbe. Kapitalisti še nikdar niso krili povišanih proizvodnih stroškov iz svojih profitov, temveč so jih vedno naprtili delovnim ljudem. Jokavi apeli na „merodajne gospodarske kroge“ lahko te samo še bolj opogumijo v njihovi nenasitni objestnosti. Bolj koristen in umesten bi vsekakor bil poziv na delovne ljudi, da se enotno in energično postavijo po robu vsaj najhujšim izrastkom izkoriščanja in profitarstva na račun delovnega ljudstva.

Francija ima novo vlado

Francija je preživela zadnje tedne najdaljšo povojno vladno krizo, ki je trajala 32 dni in je bila torej daljša kakor pred tem najdaljša vladna kriza l. 1949, ko je ostala Francija brez vlade 25 dni.

Osem političnih prvakov se je tokrat trudilo za sestavo nove francoske vlade. Drug za drugim so skušali rešiti vladno krizo najprej Maurice Pétache, nato Robert Schuman, René Mayer, Paul Reynaud, Georges Bidault, nato še enkrat Maurice Pétache ter Guy Mollet.

V soboto pa je končno ministrski predsednik René Pleven uspel sestaviti koalicijsko vlado, v kateri prvič po več kot enem letu socialisti ni-

so zastopani. Zunanji minister je ostal Robert Schuman. Nova vlada je v glavnem sestavljena iz predstavnikov narodno-republikanskega gibanja (MRP), radikal-socialistov in neodvisnih.

Francoski parlament je nato prekinil svoje delo od 21. julija, nakar bo zasedal do 31. avgusta, ko se pričnejo parlamentarne počitnice, ki bodo trajale do 31. oktobra.

Aman. — Ministrski predsednik Jordanije je sporočil, da so v zvezi z atentatom na kralja Abdulaha aretirali osem oseb. Dva zarotnika sta zbežala v inozemstvo.

TEKOM ZGODOVINE SMO SPOZNALI, DA JE BORBA ZA PRAVIČNO REŠITEV ŠOLSTVA TEMELJNA BORBA ZA NAŠ OBSTANEK.

Jasno in odločno
izpovemo

Borba za pravično upoštevanje pravice vsakega naroda do pravilne vzgoje mladine, to je do njegovim narodnostnim prilikam odgovarjajoče šole, je v zadnjem bistvu borba za narodni obstanek. Kdor kakemu narodu krati pravice na šolskem področju, je zgubil pravo govoriti o demokratičnih načelih. Zato je prav upoštevanje šolskih pravic drugega ljudstva merilo za demokratičnost vladajočega naroda.

Zgodovina koroških Slovencev in predvsem žalostno poglavje nekdanje tako imenovane utrakvistične šolske ureditve na Koroškem potrjujejo eno in drugo. Zgodovina slovenskega ljudstva na Koroškem namreč pove, da je prav krivična šolska ureditev najbolj ogrožala njegov obstanek in mu prizadejala največje rane na narodnem telesu, žalostno poglavje koroškega utrakvizma pa je najzgovornejše potrdilo nedemokratičnosti koroških šolskih oblasti, najočitnejši izraz nemške osvajalne politike na Koroškem. Zato pomeni uredba o dvojezičnem šolstvu z dne 31. 10. 1945 kljub nejasnostim in nasprotstvom v besedilu nasproti preteklosti korak naprej, če bi se dosledno izvajala. Toda niti ni še povsod prišla do veljave, niti še ni prišlo do izvedbe številnih njenih določb, že je nastala proti njej ostra borba, seveda v znamenju in imenu „demokracije“.

Ne bi se spuščali v polemiko z nepopoljšljivimi pangermanističnimi koroškimi šovinisti v tem vprašanju. Toda ko so že spregovorili, ko se je ÖVP-frakciji in VdU-kričačem že zdelo potrebno, da v svoji skupni interpelaciji v deželnem zboru za spremembo šolskega zakona obnovijo imperialistične aspiracije po svobodnem germaniziranju potom šole in ko že po nekaterih občinah javno ali prikrito stegujejo roke po zadnjih ostankih slovenskega jezika v šolah se nam zdi nujno da jih opomnimo vsaj na nekaj dejstev:

Ko je bila še nevarnost za nedeljivo Koroško in so trepetali za njeno usodo, so vsi ti ÖVP-jevci in VdU-jevci z „ekspertom“ Karišchem in zunanjim ministrom Gruberjem vred s ponosom kazali v Londonu na to uredbo kot na „vzorno zakonodajo“ in „vzorno rešitev šolskega vprašanja“, ki predstavlja „avstrijsko širokodušnost nasproti slovenskemu jeziku na Koroškem“. Vsem brez izjeme je bila prav ta odredba dobrodošla pomoč za dokazovanje demokratičnosti in širokogrudnosti in nihče ni našel v njej „posiljevanja nemškega naroda“. Pa to je stara izkušnja na Koroškem: v kritičnih trenutkih ne manjka laskavih izjav in širokogrudnih obljub, ki pa so takoj, ko je kritični trenutek mimo, spet pozabljene.

Toda tokrat naj se šovinistični kričači in povzročitelji nemira zavedajo, da državna pogodba še ni sklenjena in je še vedno priložnost, da svetovno javnost opozorimo na to „vzorno rešitev šolskega vprašanja“. Izgleda da „strategji mostobranov“ vsekakor napačno ocenjujejo mednarodno situacijo, ki v tem delu Evrope ne potrebuje nemira. Dokler pa se v koroški družbi ne bo pojavilo in ustalilo spoznanje, da je že vsako omaloževanje slovenskega jezika, vsako prigravarjanje, da naj se slovenski človek učí raje nemščine kakor slovensčine, nasilje in da v tem nasilnem duhu koremini vsako drugo nasilje, ki se je kedaj na Koroškem izvajalo toliko časa na Koroškem ne bo miru.

Če pa se že sklicujejo na „pravico staršev“ kot demokratičen princip, tedaj jih in predvsem očeta vse te gonje in hujskača v „Salzburger Nachrichten“ opozarjamo na teptanje prav te pravice v preteklosti, ko so bile vse oblasti gluhe in nedostopne za brezštevilne peticije slovenskih staršev in slovenskih občinskih zastopstev za slovenske šole. Tedaj so proti volji slovenskih staršev celo mobilizirali vse svoje šovinistične privržence za borbo proti

nevarnosti „slovenske invazije“; tedaj so namesto demokratičnega načela „pravice staršev“ postavili načelo posiljevanja volje staršev, da so si na ta način ustvarili „voljo staršev“, ki jo danes lahko izrabljajo. Ni jim šlo in jim ne gre za demokracijo za resnično svobodno odločanje nemških in slovenskih staršev, temveč jim je šlo in jim gre le za svobodno germanizacijo. Ali naj mar govorimo v tej zvezi še o drugih nasiljih nad našim ljudstvom v preteklosti prav na šolskem področju? Ali naj mar govorimo o vzrokih dvokratnega razbitja pogajanj za zaščito kulturnih interesov koroških Slovencev v prvi Avstrijski republiki prav po gospodih okoli famoznega pisca v „Salzburger Nachrichten“? Koroški Slovenci smo tekom zgodovine spoznali, da je borba za pravično rešitev šolstva temeljna borba za naš obstanek in zato jasno in odločno izpovemo: **Kdor bo nastopil proti temeljnim pogojem našega obstanka, bo našel strnjeno enotno fronto vsega slovenskega ljudstva na Koroškem brez razlike svetovnonazornega gledanja!**

Prepričani pa smo, da bodo v tej borbi na naši strani tudi vsi pošteni avstrijski demokrati, kajti časi za hujša, ki bi radi živeli od nesloge narodov, so nepreklicno za vedno minili. To so najbolj zgovorno dokazale predsedniške volitve, ko se je v vsej Avstriji, predvsem pa na našem ozemlju večina delovnega ljudstva izrekla proti netilcem narodne mržnje in zaslužnjakem ljudskih množic. Zato naj so si vsi interpellanti in hujšaki proti šolski uredbi na jasnem, da njihova politika ne bo dosegla zadoščenja svojih ponemčevalnih in osvajaških sanj, temveč bo samo v tem delu Evrope ustvarila položaj, ki ne bo šel v prilog mirnemu sožitju med narodi in uspešnemu sodelovanju med državami.

SZ bo sodelovala pri mirovni pogodbi za Japonsko

Washington, 13. avgusta. Agencija Reuter poroča, da je Sovjetska zveza pozitivno odgovorila na povabilo, naj se udeležijo konference za mirovno pogodbo z Japonsko, ki bo dne 4. septembra t. l. v San Francisku. Sovjetsko delegacijo bo vodil namestnik zunanjega ministra Andrej Gromiko. V zapadnih političnih krogih pričakujejo, da se bo sovjetska delegacija ostro zoperstavila načrtom japonske mirovne pogodbe, ki so jih izdelale zapadne vesile. Zanimivo ob tej stvari je, da doslej ni bilo govora o tem, da bi se tudi Nova Kitajska udeležila te konference.

Svet se zanima za konferenco za mir v Zagrebu

Pobudo, ki jo je dal Nacionalni komite Jugoslavije za obrambo miru za sklicanje mednarodnega zborovanja predstavnikov organizacij, ki se trudijo za mir, kakor tudi uglednih predstavnikov javnega življenja, je svojčas zabeležil ves svetovni tisk. Ni pa ostalo samo pri tem, da so to pobudo zabeležili, marveč so začeli hkrati z njo živo komentirati vse napore, ki jih daje Jugoslavija za ohranitev miru. Za predvideno mednarodno zborovanje za mir v Zagrebu so se začeli zanimati ugledni javni delavci, ki so toplo pozdravili jugoslovansko pobudo.

Napredni ameriški javni delavec Ira Arthur Hirschman je pozdravil pobudo za sklicanje konference v Zagrebu in med drugim izjavil: „Vsaka konferenca, katere cilj je varovanje interesov miru, je koristna in dobrodošla. Zlasti konferenca v Zagrebu je važna sama po sebi, saj bo v državi, kjer so partizani pokazali svetu, da se fašizmu mora in more nuditi odpor in da mu je bil tudi dan. Človeštvo je nad vsemi narodi — pravi Hirschman — in v velikem valu dviganja glasov proti zatiranju, ki se širi na svetu, je duh jugoslovanskega ljudstva ena gonilnih sil“.

Zahodnonemški Bilten „Deutschland — Union-Dienst“ pa je sredi minulega meseca med drugim takole komentiral pobudo za sklicanje konference v Zagrebu: „Za majhno državo, ki na svojih mejah občuti grožnje dobro oborožene države, mora biti mir glavni temelj, resnični mir, ne pa oboroženi mir, ki neznošno obtežuje slabe države in jim onemogoča, da bi razvile svoje proizvodne sile. S tega razumljivega stališča izhaja Jugoslavija, ki je povabila tudi predstavnike zahodnega sveta na konferenco v Zagrebu.“ V komentarju je dalje rečeno, da je postal jugoslovanski Nacionalni komite za obrambo miru aktiven predvsem zato, da „bi se propagandistični, psevdomirovni organizaciji zoperstavila resnično miroljubna skupnost“.

Pobudo za zagrebški kongres je pozdravil prav tako zahodnonemški socialnodemokratski informativni bilten, ki je navedel tudi že več uglednih oseb nemškega javnega življenja in kulturnega življenja, ki se nameravajo udeležiti te mednarodne konference. V istem smi-

slu so objavili in komentirali vesti o konferenci za obrambo miru tudi „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ ter drugi zahodnonemški časopisi.

Predsednik organizacije bivših ameriških bojevnikov „American Veteran Comity“, izdajatelj in urednik vplivnega, ameriškega liberalnega tednika „New Republic“ Michel Straight je prav tako toplo pozdravil zamisel o konferenci za mir in neodvisnost, ki bo v Zagrebu. V svojem pozdravu pravi, da je „postala Jugoslavija danes ključ Evrope in da je od njene neodvisnosti odvisen mir v Evropi. Konferenca za mir in neodvisnost, ki jo je sklical jugoslovanski Nacionalni odbor za krepitev solidarnosti in razumevanja med svobodnimi narodi. Dnevni red konference je razumen in daje svobodnim narodom priložnost, da dosežejo vrhunec politične enotnosti navzlic medsebojnim kulturnim in socialnim razlikam. Konferenca lahko veliko prispeva k preprečevanju napadalnosti, ki grozi narodom po svetu.“

Nasprotja med SZ in Kitajsko

Znana ameriška publicista Josip in Staurt Alsop poročata, da ima ameriška vlada podatke o naraščajočem nesoglasju med Sovjetsko zvezo in Kitajsko. Kitajska je sicer sedaj zaveznik Sovjetske zveze, vendar je sporočila Kremlju, da je neodvisen in enakopraven partner in da nikakor ne bo dovolila Moskvi, da bi spremenila Kitajsko v satelitsko državo, kakor se je to zgodilo z državami v vzhodni Evropi. Značilno je, nadaljujeta brata Alsop, da gesla centralnega komiteja KP Kitajske, ki so bila objavljena 1. avgusta na dan kitajske armade, Stalinovega imena sploh ne omenjajo.

Ob 30.letnici KP Kitajske je bilo objavljeno sedem člankov vodilnih kitajskih funkcionarjev. V štirih se Stalinovo ime sploh ne omenja, v ostalih treh pa se omenjata Sovjetska zveza in Stalin samo mimogrede. Komandant kitajske armade Ču De je napisal daljši članek o zgodovini kitajske revolucije, v katerem Stalina sploh ne omenja, Sovjetsko zvezo pa samo v zvezi z moskovsko konferen-

PO ŠIRNEM SVETU

Kairo. — Egipčanski zunanji minister Salah el Din je v ostrem govoru najavil, da bo Egipt odpovedal angleško-egipčansko pogodbo, ki je bila sklenjena l. 1936 z veljavnostjo do l. 1956. Z odpovedjo pogodbe bi Egipt rad dosegel, da bi se angleške čete umaknile s področja Sueskega prekopa in iz Sudana.

Koper. — V jugoslovansko cono STO se je zadnji čas vrnilo 21 oseb, ki so svojčas nasledle propagandi in odšle v Trst in Italijo. Izjavile so, da so se vrnile, ker jim tujina ni nudila zaposlitev in eksistence.

Ottawa. — Svet Atlantskega pakta bo 15. septembra zasedal v Ottawi. Po tem sestanku se bodo države članice Atlantskega pakta sestale ob koncu oktobra v Rimu na redni letni sestanek.

Bonn. — Vlade Velike Britanije, ZDA in Francije so obvestile zahodnonemško vlado, da bo vprašanje Porurja urejeno z mirovno pogodbo in da je sedanji položaj tega področja začasen.

A tudi to je značilno, kajti na tej konferenci je Sovjetska zveza podpirala Čang-kajška.

Iz člankov vodilnih kitajskih komunistov je razvidno njihovo mnenje, da ima Mao Ce Tung večje zasluge za razvoj marksizma kakor Stalin. Brata Alsop končujeta, da je težko reči, katero pot bo izbrala Kitajska, gotovo pa je, da nasprotja med ZSSR in Pekingom ne samo obstoje, ampak rastejo in se še poglabljajo.

Norveški delavci proti bratstvu s Francos

Na kongresu norveških sindikatov, ki je bil pretekli teden, so navzoči delegati sprejeli resolucijo, v kateri podpirajo protest „Mednarodne zveze svobodnih sindikatov“ proti vojaškemu sporazumu med ZDA in Francosko Španijo.

POLITIČNI PORTRETI:

Srečanje s Silone-om

(Fonatis po M. Vitroviču)

(1. nadaljevanje)

„Maja 1927. leta, — piše Silone, — sem kot predstavnik KPI bil navzgor skupaj s Togliattijem na zasedanju razširjenega izvršnega odbora komunistične internacionale. Togliatti je prišel iz Pariza, kjer je vodil politično sekretarstvo, jaz pa iz Italije, kjer sem vodil notranjo organizacijo Partije. Srečala sva se v Berlinu in skupaj nadaljevala pot v Moskvo. Zasedanje so sklicali z utemeljitvijo, da bodo tam lahko odločili o napolitih katere je potrebno dati komunističnim partijam za borbo proti neposredni nevarnosti imperialistične vojne, a v resnici je bil cilj zasedanja začetek „likvidacije“ Trotzkega in Zinovjeva, ki sta bila člana Izvršnega odbora.

Kakor običajno, da bi se izognili možnim presenečenjem, so pripravljali plenarne seje že dalj časa na predhodnih sestankih, ki so jih imenovali Senior konvent (komisije starešin) in ti so bili sestavljeni iz najbolj važnih delegatov.

Togliatti je vztrajal, da naj grem z njim na te interne seje, katerim je v imenu italijanske delegacije lahko prisostvoval le on sam, zaradi tega, ker je točno predvidel zapletljive in je želel, da bi imel podporo predstavnika ilegalne organizacije. Na prvi seji, pri kateri sva bila navzoča, sem dobil vtis, kakor da sva zakasnila. Seja je bila v majhnem prostoru, kjer je bil sedež komunistične internacionale. Predsedoval je Nemeec Ernst Thälmann, ki je takoj pričel čitati osnutek neke resolucije, naperjene proti Trotzkemu.

Osnutek resolucije, ki bi ga morali predložiti plenarnemu zasedanju, je obsojal z zelo ostrimi izrazi nek dokument, ki ga je Trozki nedavno naslovil na Politbiro VKP(b). (Vsevezne komunistične partije boljševikov).

V resnici izvanredni primer! Rusko delegacijo so na tej seji zastopali: Stalin, Rikov, Bucharin in Manuški. Potem ko je Thälmann prečital osnutek resolucije, nas je vprašal, če se strinjamo z njim. Finec Otmar Kusinen je izjavil, da misli, da osnutek ni dovolj oster.

Potrebno je povedati odkrito, je dejal, da je dokument, ki ga je Trozki poslal Politbiroju (VKP(b)), v svojem bistvu izrazilo kontrarevolucionaren in pomeni jasen dokaz, da njegov avtor nima več ničesar skupnega z delavskim razredom.

Ker se nihče ni več oglašil k besedi, sem se v dogovoru s Togliattijem opravičil prisotnim za-

radi tega, da sva zakasnila in nama vsled tega ni bilo mogoče, da bi se lahko spoznala z dokumentom, katerega bi morala soditi.

V resnici, popolnoma mirno je izjavil Thälmann: „niti mi ostali ne poznamo tega dokumenta“.

Nikakor nisem mogel verjeti svojim ušesom in sem ponovil mojo pripombo z drugimi besedami. Mogoče je omenjeni dokument Trotzkega obsodbe vreden, sem dejal, toda jasno je, da ga ne morem obsoditi, preden da ga ne prečitam.

Tudi mi nismo čitali tega dokumenta — je ponovil Thälmann, pravtako pa je ponovila isto večina delegatov z izjemo Rusov.

Thälmann je govoril nemško in njegove besede so prevedli v ruščino za Stalina in v francoščino za nas dvoje, troje.

Thälmanov odgovor, ko so mi ga prevedli, se mi je zdel tako neverjeten, da sem se ujezil nad prevajalcem:

Nemogoče je, sem rekel temu, da bi se Thälmann tako izrazil. Prosim te, da ponoviš njegov odgovor in to besedo za besedo.

V tem trenutku se je vmešal Stalin. Stal je na koncu sobe in bil je edini od vseh prisotnih miren in obvladan.

Politbiro partije, je dejal Stalin, je smatral, da ne bi bilo zaželeno razdeliti dokument Trotzkega delegatom, ker so v njem razne aluzije na politiko Sovjetske države v Kitajski.

(Misteriozni dokument je bil kasneje po zaslugi samega Trotzkega objavljen v inozemstvu v brošuri z naslovom: „Problemi kitajske revolucije“ in kakor se lahko prepriča vsakdo, ne vsebuje nobene državne tajne temveč daje le izčrpano in ostro kritiko Stalinove in Kominternine politike v kitajskem primeru. Stalin je v svoje govoru pred Moskovskim Sovjetom 5. aprila 1927. leta poveljeval Čang-kajška in potrdil svoje zaupanje v Kuomintang.) To je bilo točno teden dni pred znanim antikomunističnim napadom nacionalističnega voditelja in njegove stranke.

Komuniste (Kitajske) so nenadoma vrgli iz Kuomintanga, v Sanghaju so pobili na desetine tisočev delavcev, mesec dni kasneje so isto storili v Vuhanu. Razumljivo je torej, da Stalin ni želel,

*) Kuomintang je nacionalistična stranka na Kitajskem in njen voditelj je general Čang-kajšek.

da bi se diskutiralo o njegovem napačnem političnem računanju in zaradi tega se je poskušal skriti za takozvaniimi državnimi interesi.)

Ernst Thälmann me je vprašal, če me zadovoljuje Stalinovo pojasnilo. Ne odrekam pravice Politbiroju VKP(b), da zadrži v tajnosti kakršnikoli dokument — sem odgovoril. Toda ne morem dometi, kako je mogoče zahtevati od drugih, da bi obsodili nepoznan dokument.

Dokler sem govoril, je naraščalo ogorčenje nad mano in Togliattijem, po mojem odgovoru Thälmannu pa je prešlo vsako mero.

V tem so se posebej pokazali že omenjeni Finec in še neki Bolgar in Madžar.

Nezaslišno, — je kričal Kusinen ves rdeč, — da se tukaj v trdnjavi svetovne revolucije še vedno daje gostoljubnost podobnim malomeščanom. Besedo malomeščan je izgovarjal z nekim smešnim izrazom prezira in gnusa.

Edini ki je ostal miren in neomajen je bil Stalin, ki je dejal: Načrt resolucije ne bo predložen, pa če bi bil proti tudi le en sam delegat.

Zatem je še dodal: mogoče italijanska tovariša nista dovolj seznanjena z našim notranjim položajem. Predlagam, da odložimo sejo do jutri in da zadolžimo nekoga od prisotnih, da prebije zvečer z tovarišema Italijanoma in, da jima pojasni našo notranjo situacijo.

Bolgar Vasil Kolarov je dobil to nevažno nalogo in izpeljal jo je s taktom in dobrodušnostjo. Ta večer naju je povabil na skodelico čaja, v svojo sobo v hotelu „Lux“ in brez vsakih ovtur je načel trnjevo temo:

Govorimo odkrito, je dejal smehljaje. Vidva, mogoče mislita, da sem čital oni dokument? Ne, nisem ga čital. Potrebno je, da vama povem resnico. Ta dokument me tudi ne zanima. Hočem vama povedati še več. In če bi mi Trozki tajno poslal kopijo dokumenta, bi odbil in bi jo ne čital.

Draga tovariša Italijana, ne gre tukaj za neke dokumente. Vem dobro, da je Italija klasična dežela akademij, toda mi nismo na akademiji. Najhajamo se v ostri borbi za oblast med dvema dokončno nasprotnima skupinama v vrhovih ruskih voditeljev.

Kateri od obeh naj se pridružimo? To je sedaj osnovno vprašanje, a dokumenti niso važni.

Ne iščemo zgodovinske resnice o neuspeli kitajski revoluciji. Gre za borbo za oblast med dvema nasprotnima nepomirljivima skupinama. Potrebno se je opredeliti. Kar se mene tiče sem se že opredelil. Sem za skupino večine. Karkoli bi manjšina rekla ali naredila, karkoli bi objavila proti večini, jaz sem, — ponavljam — za večino. Dokument me ne zanima. Tukaj nismo na akademiji.

Napolnil je najine skodelice s čajem in naju pogledal kakor učitelj ljudskošolca.

Ali sem se dobro izrazil, me je vprašal. Sigurno, sem odgovoril — precej jasno.

Ali sem te prepričal — me je še vprašal. Ne — sem odgovoril.

A zakaj ne — je hotel vedeti.

Potrebno bi bilo, da ti pojasnim, sem mu dejal, zakaj sem jaz proti fašizmu.

Medtem ko se je Kolarov držal kakor da je užaljen, je iznesel svoje stališče Togliatti, — z bolj umerjenimi, toda ne manj odločnimi izrazi: Ne moremo se odločiti za večino ali manjšino, ne da bi vedeli za osnovo, je dejal. Potrebno je poznati bistvo političnega vprašanja.

Kolarov je naju poslušal z dobrodušnim in pomilovalnim nasmehom. Vidva sta še premlada, je dejal, ko naju je spremljal do vrat. Nista še doumela — kaj je to, politika.

Naslednjega jutra se je ponovil prizor iz prejšnjega zasedanja Senior konventa v mali pisarni, kjer se je nas nahajalo približno 20. Prevladovala je neobičajna nervoza. Ruska delegacija je bila prav tako kakor prejšnj dan — kompletna.

Ali si pojasnil tovarišema Italijanoma, zakaj gre, je vprašal Stalin Kolarova.

Popolnoma — je odgovoril Bolgar.

V kolikor je le eden delegat, je ponovil Stalin, nasproten načrtu resolucije, v tem slučaju načrt ne bo predložen plenarnemu zasedanju. Resolucijo proti Trotzkemu lahko izglasujemo samo soglasno. Ali se tovariša Italijana — je dodal in se obrnil k nama — strinjata z načrtom resolucije?

Po kratkem posvetovanju s Togliattijem sem izjavil:

Preden pričnemo pretresati načrt resolucije, je nujno, da spoznamo dokument, ki ga obsoja ta resolucija.

Francos Albert Treint in Švicar Jules Humbert Droz sta dala enako izjavo (tudi tadva sta se nekaj let kasneje znašla izven Kominternine).

Načrt resolucije umikamo — je izjavil Stalin.

Za tem smo ponovno prisostvovali histerični igri iz prejšnjega dne z besnimi žaljivimi protesti raznih Kusinenov, Rakosyjev in Pepperov. Za radi našega škandaloznega vedenja je Thälmann posumil, da vodimo antifašistično borbo v Italiji slabo in, da je dejstvo, da se po naši krivici fašizem še vedno trdno drži na oblasti, in je zahteval zaradi tega, da je potrebno KPI strogo pregledati.

Preiskava je bila preložena na kasnejši čas, med tem so začele plenarne seje Izvršnega odbora, ki jim ni manjkalo sličnih poučnih dogodkov.

(Dalje)

KOLENDAR

15. avgust: sredo: Vnebotzettej M. Dev.
16. avgust: četrtek: Rok, spozn.
17. avgust, petek: Hiacint.

SPOMINSKI DNEVI

15. 8. 1771 — Rojen škotski pisatelj Walter Scott
— 1881 Rojen skladatelj Gustav Ipavec — 1914 Odkritje panamskega prekopa — 1944 Zavezniška invazija v Južno Francijo.
16. 8. 1810 — Ustanovljena univerza v Berlinu
— 1867 Karl Marx je dokončal svoje delo „Kapital“ — 1914 Začetek borb med Avstriji in Srbi na Ceru — 1918 V Ljubljani so osnovali Narodni svet 1942 Štajerski bataljon je stopil na koroška tla.
17. 8. 1807 — Robert Fulton, izumitelj podmornice, je napravil s svojo podmornico prvo poizkusno vožnjo — 1942 V italijanski ofenzivi padel pisatelj Miran Jara.

LOGA VES

Ze dalj časa posluje naš občinski urad v novi hiši ob cesti iz Vrbe proti Zopračam, ki je last občine. V soboto zvečer pa je bil slovenski prevzem hiše po občini in so se za priložnost zbrali občinski odborniki na majhno slavnost. Pred slavnostjo je bila občinska seja, na kateri so slovenski zastopniki med drugim zahtevali tudi uresničenje sklepa, o dvojezičnih napisih, ki ga do danes samovoljno preperečuje župan. Ne moremo razumeti, da župan, ki je pripadnik stranke, ki v svojem programu podarja internacionalizem, nima več razumevanja za pravice slovenskih občanov. Tudi na zadnji seji je ponovno nastopal proti že sprejetemu sklepu in skušal utemeljevati svoje negativno stališče v tem vprašanju s takimi imenovano pravico staršev, s katero hočejo danes predvsem VdU-jevci in nacisti odstraniti dvojezični pouk v šolah. Vsekakor čudno, da v tem vprašanju za župana ne velja sklep odbora in se sklicuje na pravico staršev, medtem ko se v drugih vprašanih nič ne ozira na želje večine prebivalstva. Zaradi tega zadržanja župana tudi na zadnji seji ni prišlo do razčistitve, toda povemo, čeprav so slovenski napisi trenutno še zbrisani z javnih poslopj in kažipotov, s tem še niso zbrisani z dnevnega reda občinskega zastopstva. Slovenski občani bomo skrbeli, da bo tudi naša pravica končno prišla do veljave.

Vsekakor bi želeli, da bi bil naš župan in njegovi strankini tovariši v občinskem zastopstvu razumeli besedo o enakopravnosti obeh narodov in o življenjski pravici tudi slovenskega naroda na Koroškem, ki jih je na sobotni svečanosti spregovoril gospod deželni glavar. Slovenci smo jih z odobravanjem vzeli na znanje in pričakujemo, da niso bili govorjene le za stene temveč bo jih upošteval tudi naš gospod župan. Izvedba sklepa o dvojezičnih napisih v občini bi bila najboljši dokaz za to.

Po naši zemlji

Kulturna prireditev v Škofičah

V poletnem času imamo le malo kulturnih prireditev in je zato podjetnost SPD „Edinost“ v Škofičah, ki se je zadnje nedeljo predstavilo javnosti s pestrim programom, tembolj priznanja vredna. To priznanje je najlepše izkazalo občinstvo, ki je s svojim številnim obiskom skoro do zadnjega kotička napolnilo Schützovo dvorano.

V pestrem sporedu so narodnim pesmim sledile tamburaške melodije, vmes pa so kratki nastopi večjih igralk in igralcev vedno spet izzvali valove smeha in veselega odobravanja. Ob zabavnem, dobro izvedenem programu pa si človek vsekakor pogrešal tudi globoko misel, ki bi jo poleg zadovoljstva nad dvournno veselo zabavo rad odnesel kot duševno pridobitev s prireditve s seboj v vsakdanje življenje. Prav v tem pa je tveganost sleherne kabaretne prireditve, ki na drugi strani često le prerada prekorači meje dopustnega. Zadnje je v Škofičah manager odlično rešil, tako da je celo v močno tveganih točkah vedno ohranil potrebno kulturno ravnen in nikjer ni bilo neslanosti, ki jo tako pogosto srečavamo pri nemških potovalnih odrih s kabaretnim programom.

Nedeljska prireditev v Škofičah z za naša društva neobičajnim programom pa je pokazala, da je tam, kjer je odločna volja, mogoče tudi v poletnem času nekaj ustvariti. Mogoče je prav tak program, ki ne zahteva toliko priprave, za poletni čas prikladen. Zahteva pa večšega managerja in prav tako sposobne sodelavce. Teh je v Škofičah dovolj — to je ponovno dokazala nedeljska prireditev, — in vsi samo želimo, da bi nas SPD „Edinost“ na zimo razveselilo s prireditvijo, kjer lahko še vse bolj pridejo do izraza dobri talenti in igralske sposobnosti skoro vseh nastopajočih.

DOBRLA VES

„Srce“ so nadali ime našemu Slovenskemu prosvetnemu društvu, kakor je vsem znano na Koroškem. In društvo prav zares zasluži, to ime, ker je kot srce središče našega prosvetnega življenja, ki dela ponoči in podnevi ter ob vsakem letnem času. Kljub napornemu kmečkemu delu in dolgemu delavniku, kakor pač v poletnem času na kmetih drugače biti ne more, so se naši prosvetaši potrudili in sicer sami iz sebe in brez pravega režiserja ter naštudirali igro „Begunka“ od Fr. Detele. Igro „Begunka“ so uprizorili v nedeljo, dne 5. avgusta v Narodnem domu in sicer proti doseganemu običaju ne sredi popoldneva, temveč zvečer. In zares, udeležba je bila kar povoljna in tudi igralci so v zadovoljstvo vsega občinstva, ker takoj po nastopu so ljudje izražali željo, da bi igro ponovili. To je dokaz, da naši mladi

prosvetaši z dobro voljo, požrtvovalnostjo in z nepodcenjevanjem svojih sposobnosti nekaj zmorejo in dosežejo. Hvalevredna pri naših kulturnikih je samoiniciativa, ki je najboljši pobuda. Naše občinstvo pa je, kakor smo videli, pripravljeno priti tudi zvečer, če more slišati in videti slovensko igro.

Dob

Težka izguba je zadela Trunkicevo družino v Dobu. Šestindvajsetletni edini sin Janez se je na poti iz Velikovca blizu Encelne vasi smrtno ponesrečil. Tudi ta je postal žrtev prometne nezgode. Peljal se je s kolesom v Velikovec, kjer je hotel kupiti kravo. Ker pa v Velikovcu ni našel primerne krave se je peljal proti Grebinju, kjer je v bližini Encelne vasi privozil za njim tovorni avto. Janez je hotel pred avtom zavoziti na drugo stran ceste, toda avto ga je zadel in podrl na tla, kjer je obležal težko poškodovan. Zdrabilo mu je levo nogo in razbilo lobanjo. Z rešilnim avtom so ga prepeljali v celovško bolnišnico, kjer je po treh urah poškodbam podlegel. V četrtek zvečer so mrtvega pripeljali domov in so ga ob številni udeležbi žalnih gostov, ki vsi odkrito sočustvujejo z preostalimi že priletimi starši in dvema sestrama, pokopali na pokopališču v Nonči vasi.

Izguba je za Trunkiceve starše tem bolj občutna, ker je bil Janez edini sin, ko je njegovega brata Toneja pobralo fašistično nasilje in je bil Janez znan kot zelo priden in delaven fant v najboljših mladih letih. Ko je doma na manjši kmetiji opravil kmečka dela je izrabil čas za vožnjo lesa in s tem prislužil denar za domače potrebe. Po svojem značaju je bil poštenjak in kot dober družabnik v vasi zelo priljubljen. Kmalu bi bil prevzel posestvo po starših in bi se v kratkem poročil. Toda smrt je prekržala vse načrte. Žalostnim preostalim naše odkrito sožalje!

Mladi slovenski letoviščarji so se vrnili

Mesec dni so bili mladi dijaki iz Slovenije med slovenskimi družinami pri nas na Koroškem. Dvaintrideset mladih gostov, med temi osem deklet, ostali pa fantje, so letovali po naših vaseh in kakor zatrjujejo, so se vsi počutili dobro, kakor niso niti pričakovali. Bili so kakor svoji med svojimi in prekmalu so jim potekali dnevi letovanja od 11. julija do 11. avgusta, ko so se polni lepih vtisov poslovili in vrnili v domovino.

Po prisrčnem sprejemu 11. julija v Področici, ki ga jim je priredila organizatorica letovanja, Zveza slovenskih žena, so se podali med gostoljubne družine po naših vaseh, ki so jih nad vse prisrčno vzele pod streho in jim

nudile vso oskrbo. V št. Janžu v Rožu jih je bilo kar deset in ne bodo pozabili domov pri Weissu, Švajgarju, Tišlerju, Bvatniku, Lapušu, sosedu, Mežnarju. V Bilčovsu so se ustanovili pri Sramsičniku, Kropivniku, Brodniku, v Trebinju pa pri Martinu in Irglno, v Deščicah pri Kobanu, v Ločah pri Hanzlno in Rožanu, v Logi vasi pri Rainerju, v Škofičah pri Bvatniku, pri Janšuju, Ožlno, v Hodišah pa dekleta pri Robcu, Kompošu, Pavliču in Vrankarju. Zadovoljni mladi gostje so hvaležni za gostoljubje in tudi Zveza slovenskih žena se zahvaljuje vsem družinam skupaj in vsaki posebej, ki so s hvalevredno pristno slovensko

Slovenska prosvetna zveza naznanja

Vabilo

Slovensko prosvetno društvo „Peca“ v Šmihelu pri Pliberku vabi na kulturno prireditev, ki bo v nedeljo, dne 19. avgusta 1951, ob 15. in 20. uri pri Šercerju.

Na sporedu:

igra

„Kralj na Betajnovi“

s pevskimimi vložki.
Oglejte si vsebinsko globoko Cankarjevo dramo!

Odbor

gostoljubnostjo omogočile mesec dni lepega in doživljaja polnega bivanja mladih slovenskih gostov med rojaki na Koroškem. Večina dijakov je bila iz Ljubljane, pet iz Maribora, nekaj pa iz Kranja in Trbovelj.

Ze med letovanjem so imeli otroci manjše izlete v bližnjo svojo okolico in na jezero in so tako spoznali lepoto naše zemlje in posebnosti koroških Slovencev. V zadnjih dnevih svojega bivanja pa so imeli izlet v širšo okolico, iz Celovca v Beljak vzdolž Vrbskega jezera, kjer so se spoznali z okolico in jezikovno mejo, potovali so preko Marije na Zalji na Baško jezero, kraj vedno lepe pesmi „Njav čez izaro“. Nato so potovali ob Dravi preko Rožeka v Logo vasi, kjer so se ustavili pri Marici. Med razgovori o krajih in ljudeh in vtisih so potovali ob levem bregu jezera skozi Celovec na zgodovinsko Gosposvetsko polje, nakar so se vrnili v Celovec, kjer je bil tudi že zadnji dan njihovega letovanja na Koroškem. V svoji mladinski radovednosti so v Celovcu nekateri zamudili avto, toda ni jim bilo žal, ker so si še zaradi tega mogli drugo dopoldne ogledovati mesto.

Polni lepih vtisov, za mnoga spoznanja bogatejši, z nepozabno navezanimi stiki s koroškimi Slovenci, ki jih bodo gojili tudi v zrelejši dobi svojega življenja, so se dne 11. avgusta poslovili in odpotovali pod vodstvom tovarišice Vide Paherjeve.

F. S. Finžgar:

Dekla Ančka

8. nadaljevanje

„Kaj mi mar? — Mar mi je, bolj mar sedaj kot tedaj, ko sem Miha dobil pod oknom. Takrat mi res ni bilo mar — vsaj treba mi ni bilo biti. Ali sedaj je izrečena beseda — Bog ve, ali je bil Miha? — Morda se mi je le zdelo, da je bežala senca. — Ko bi bil kdo drug? Ančka je še otročja. Morebiti se mu je smejala — — —“

Nenadoma je udaril s pestjo po stranici: „Vraga vendar, ali mi je tega treba? Pokažem jim, vsem: Mihi in Ančki in Mocarju — vsem.“

S tem jeznim sklepom v srcu je zaspal, da ni niti slišal, kdaj se je Miha prikradel v hlev.

Drugo jutro je Ančka ostala na vsežgodaj. Sama sebi se je nasmehnila: „Ali sem neumna, da sem se tako bala snoči! Ampak kar sem sklenila, sem sklenila. Vse naj izve.“

Oprezovala je, kdaj se bodo oglasili Janezovi koraki pred hlevom. Naglo se je napotil k vodnjaku. Janez je snažil opremo in kazal hrbet proti dvorišču. Ančka je natočila vodo in odšla.

„Jezzen je! Nič se ni ozrl.“ In spet jo je obšel strah. „O, povem mu. Moram!“

Vzela je drugi škaf in šla. Vzvod je škripal,

voda je štropotala, Ančka je gledala Janeza, ko je drgnil brzde in se ni okrenil. Voda je tekla že čez rob in oškropila Ančki boso nogo. Vodnjak je utihnil. Janez je obesil brzde v shrambo, stopil med hlevna vrata in zaklical: „Miha!“

Ker se ni nihče oglašil, je jezno zarežal v hlev:

„Vstani, klada voglarska! Vse noči se plaziš krog oken, potepuh, delal bom pa jaz. Počakaj!“

Pograbil je bič in izginil med podboji v hlev. Ančka je hitro zadela škaf, voda je pljuskala čez rob, roka, ki je držala škaf za uho, se ji je tresla. V kuhinji se je sesedla na stol poleg vode, ki se je še vedno gugala in valovala v škafu. Vsa zasopla, kakor bi bila bežala pred preganjalcem, je zrla predse na pod, kjer so se pasle muhe ob drobtinici sladkorja. Roke so same od sebe dvignile predpasnik in ga pritisnile na oči, od koder so se ji ulile solze.

Ko se je izjokala in spustila predpasnik z lic, je sijalo skoz okno sonce, ki se je dvignilo izza hriba v ranem jutru. Oči so jo zaščemele, ko se je ozrla proti luči, in bilo ji je, kakor bi se bila prebudila iz hudih sanj! — Če je

pa zato hud, meni vseeno. Naj le bo! — O, bom pa še jaz!“

Trdo je zaloputnila železna vrata pri štedilniku, ko je vstopila Špela in prinesla mleko.

„Mm,“ se je namrdovala stara dekla in cedila mleko po latvicah. „Kakšen je danes! Seveda, včeraj sta barantala in popivala z Mocarjem, danes je bolan, mm, jeza pa na nas.“

„Janez, da je hud?“ se je potuhnila Ančka in gledala Špelo ter čakala mleka, da ga pristavi.

„Nate seveda ne, mm. — Toda takole pravim: Če bo sitnaril in se znašal nad nedolžnimi, se bo opeknel. Presneto, da se bo!“

Špela je jezno postavila prazno golido v škafnico in zavpila: „Tu imaš, pomij! Za vse jaz že ne bom.“

Nato je zaloputnila vrata za seboj s tako naglico, da so ji priprla krilo, ki je bilo vihravo odskočilo, ko se je zasuknila.

„Resk,“ je reklo in preplehana kontenina se je pretrgala. Toda Špela se ni ustavila. Po petah se ji je obesila zaplata marogastega podšiva in ji kakor jezik trkala po nogah, ko je šla godrnjaje čez dvorišče.

Na hodniku v nadstropju se je pokazal gospodar. Preko bele srajce so se križale pisane oprtnice. Leno je zehal in iztezal roke.

„Kam dreviš?“ je zakričal Janez na Špelo.

Mokar ni zehnil do konca in ni iztegnil rok do viška. Prijel se je za leseno ograjo in gledal na dvorišče.

„Kaj ti mar, netečnost!“ je odgovorila Špela zadirčno Janezu in šla svojo pot.

Veliki hlapec je izdril sekuro iz klade in jo zasadil s toliko togoto v tnilo, da je zazevala dolga razpoka.

„Če je tako, naj gre vse k rogaču!“

Mokar je zakašljal na hodniku. Janez pa se ni ozrl. Potegnjal je klobuk na desno oko in šel pred hlev.

„Kako je razgaden!“ je mrmral gospodar, ki je srečal pri vratih spalnice ženo. Ona je takoj opazila možjevo nagubano čelo in se vrnila v sobo.

„Kdo je razgaden?“

„Ali ti nisem pravil, da je ta deklina nesreča za hišo?“

„Že spet to očitanje!“ je vzdihnila ona užaljena.

„Očitanje, očitanje! Kakšno očitanje, bi rad vedel,“ se je jezil Mokar, ko je brskal med obleko po omari in iskal pripravnega telovnika.

„Kaj pa, če ne očitanje! Moja dekla ti je odveč, saj vem.“

„Za božjo voljo, ali si hudournik ali kaj si?“ Mokar se je okrenil in vlekel telovnik iz omare ter ob tem steval drugo obleko na tla.

„Vidiš, vse boš razmetal,“ je pristopila žena in pobirala.

(Dalje)

